

Dordtse Leerregels hoofdstuk 3 en 4 par 3

Wedergeboorte

1 het noodzakelijk

2 het wezenlijke

3 het geestelijke

Gemeente,

We beginnen aan een nieuw hoofdstuk in de Dordtse Leerregels. Het hoofdstuk over het werk van de Heilige Geest. Nog even het overzicht: hoofdstuk 1 over God de Vader, de uitverkiezing. Hoofdstuk 2 over God de Zoon en de verzoening. Hoofdstuk 3 en 4 over de Heilige Geest en de wedergeboorte. Je kunt het ook zo zeggen: hoofdstuk 1 gaat over wat er in de hemel gebeurd is in de eeuwigheid. Hoofdstuk 2 gaat over wat er op Golgotha gebeurd is in 33 na Christus. Hoofdstuk 3 en 4 gaat over wat er... in ons hart gebeurt hier en nu. Dus komen we zeker heel dichtbij. En ook dat wordt ingekleurd vanuit de uitverkiezing. We zagen al eerder: de uitverkiezing bepaalt hoe je over de verzoening denkt, het werk van Jezus. Maar ook geldt: de uitverkiezing bepaalt ook hoe je over wedergeboorte denkt, dus over het werk van de Heilige Geest.

Dan valt er iets op. Dit hoofdstuk heet hoofdstuk 3 en 4. Dat is een vreemde nummering. Je hebt normaal gesproken hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4, maar niet hoofdstuk '3 en 4'. Dat komt omdat de Dordtse Leerregels een antwoord zijn. Een antwoord op een ander geschrift. En dat geschrift had als hoofdstuk 1 de dwaling dat de uitverkiezing betekent dat God van tevoren wist wie er zouden gaan geloven. En hen daarom uitverkoren heeft. Dat is dwaling. En hoofdstuk 1 van de Dordtse Leerregels gaat ertegenin. Hoofdstuk 2 van dat geschrift had de dwaling dat Jezus voor alle mensen gestorven zou zijn. Hoofdstuk 2 van de Dordtse Leerregels weerlegt dat. Hoofdstuk 3 van dat geschrift zei dat er genade nodig is om te geloven. Nou, dat klinkt goed, dat hoef je niet te weerleggen. Hoofdstuk 4 van dat geschrift zei dan dat dat betekent dat je zonder genade niet kunt geloven, maar dat je zelf die genade naar je toe kunt halen en dat je met genade ook nog kunt besluiten om niet te geloven. En dat is wel een dwaling. Daarom worden hoofdstuk 3 en 4 samengenomen. Want pas in hoofdstuk 4 bleek dat hoofdstuk 3 verkeerd bedoeld werd. En het leert ons dat het veel op elkaar lijken kan: waarheid en dwaling. De gezonde leer en de dwaling.

En dat het veel op elkaar lijken kan: het echte geloof en het schijn geloof. Dus je mag en moet altijd goed doorvragen: hoe bedoel je het woord genade? Hoe bedoel het woord wedergeboorte? En je moet van tijd tot tijd grondig onderzoeken: is mijn geloof echt genade, of is het mijn product dat ik genade noem?

Waar komt dan hoofdstuk 3 en 4 op neer kort gezegd? Hierop, dat er twee soorten mensen zijn: er zijn mensen die niet willen geloven en zich niet willen bekeren en in hun onwil en onbekeertheid sterven. En er zijn mensen die....niet willen geloven en zich niet willen bekeren, maar die door de Heilige Geest gewillig gemaakt worden om te geloven en ertoe gebracht worden om te geloven. Dat gaan we uitwerken.

1 het noodzakelijke

Dan gaat het eerst in deze paragrafen over onszelf. Over mensen, de mens. Dat heeft er natuurlijk mee te maken: hoe je over God denkt, over genade denkt, hangt heel direct samen met hoe je over de mens denkt, jezelf denkt. Dat is een balans. Wat je aan de ene kant eraf haalt, komt er aan de andere kant bij en andersom. Als de zaligheid totaal en geheel Gods werk is, en dat zagen we de vorige keren, dan is de zondigheid van de mens totaal en geheel. Op drie niveau's: het verstand, de wil en de genegenheden. Ons verstand is verduisterd. We kennen God niet recht. We zien Gods heiligheid wazig, we zien de zonde en de ernst ervan wazig. Onscherp, ondiep. Vaag. Geen gevoel van Gods heiligheid en onze zondigheid. Onze wil is verdorven. Op onszelf gericht. Op wat ons goed uitkomt: onze eer, ons plezier, ons gemak, ons genot. Om dat te handhaven en te dienen. Op onszelf gericht. En onze genegenheden zijn onzuiver. Tegen al Gods geboden in: hebzucht, erotiek, geldzucht, drift, onzuivere begeerten. Ons leven gaat van God af. Van God weg. De richting is verkeerd. De trein rijdt de verkeerde kant op. Je kunt de wagon mooi maken. Je leven veranderen aan de buitenkant. Opknappen. Fatsoenlijk worden. De kroeg en de disco en de zondagsport laten schieten, maar daar op zich verandert die richting niet mee. De wagon wordt wel mooi, maar de trein rijdt nog steeds de verkeerde kant op.

Daarom zijn wij onbekwaam tot enig goed. Enig zaligmakend goed staat er. Is dat wel zo? Een mens kan toch hele knappe, mooie dingen doen? Een mens kan toch hele nuttige, hulpvaardige dingen doen? Een oude mevrouw helpen, ontwikkelingswerk doen. Ja, maar wat is goed? Wat is goed voor God? God ziet het hart aan. Uit welk motief gebeurt het? Uit dank aan Hem en liefde tot Hem voor Wie Hij is? Is dat de drijfveer? En met welk doel doet iemand het? Met het verlangen dat God erdoor verheerlijkt wordt, dat die ander daardoor God zal danken en loven? Dan is het goed. Maar als dat ontbreekt,

afwezig is, is het een blinkende zonde, een bonbon, gevuld met vergif van eigendunk en eigen eer.

En wij willen noch kunnen onszelf verbeteren of ons tot God bekeren. We willen en kunnen het niet. Het bevalt ons zo goed. Zo goed als een vis in het water. Die wil niet uit het water gehaald worden en hij kan ook niet uit het water leven. Hij spartelt tegen als hij eruit gehaald wordt. Een mens, ik, spartel tegen, verzet me als God mij uit de zonde wil halen en uit het onbekeerde leven. We hebben geen vrije wil (meer) om het goede te kiezen en te doen.

En dat blijkt allermeeft hieruit: dat ik Jezus afwijs. Jezus, Verlosser, Borg, Middelaar. Daar spitst zich dat toe. Mijn verstand is zo verduisterd dat ik niet inzie en aanvoel dat ik Jezus nodig heb. Mijn wil is zo verdorven dat ik er niet aan wil gaan met mijn eer en goede gedachten van mezelf. Dat ik er niet aan wil dat de eer een Ander toekomt. En mijn genegenheden zijn zo verdorven, ik heb de zonde zo lief dat ik niet wil dat iemand me daarvan afhelpt en losmaakt. Ik wil ze vasthouden. En daarom wijs ik Jezus af. Ten zeerste en ten stelligste. Doe ik wat ik kan om Hem te ontwijken en uit Zijn handen te blijven.

Als God zou wachten tot ik zou gaan geloven..... Als God zou roepen en wenken: kom toch tot Jezus. En Hij het daarbij laten, en wachten of ik ooit zou komen, ik zou nooit komen. Als God zou wachten op iets van mij, dan ging mijn leven voorbij.....om vijandig, verduisterd, verdorven, verblind weg te zinken in het eeuwig verderf. Een zelf gekozen verderf, waarvan ik me niet wilde laten redden.

Gemeente, dit leer je in het geloof. Hier kom je achter in het geloof. Hier ben je steeds weer en dieper aan het achter komen in het geloof. Tenminste als dat een waar geloof is. Een geloof dat hier niets van leert, dat hier vreemd aan is, dat is schijn geloof. En daarmee bedriegt een mens zichzelf. In het geloof bent u dit aan het leren, keer op keer. Je valt jezelf steeds dieper tegen, en ziet steeds scherper dat je zo bent van nature. Een levenslange les hoe groot mijn zonden en ellende is.

2 het wezenlijke

Als het er zo met ons voorstaat, als dit de waarheid over ons is, gemeente, en dat is het. Is het dan hulpeloos, reddeloos verloren? Dat zou je wel denken en verwachten als het van ons moest komen en beginnen. Maar het begint bij en in God. In de eeuwigheid van Zijn welbehagen en verkiezing. Van daaruit is de Heere Jezus gekomen, Die Zijn leven gaf, genoeg voor allen, bestemd voor de uitverkorenen. En Die de Heilige Geest verworven heeft. De wederbarende Heilige Geest. Die wedergeboorte schenkt. Nieuw leven. Maar God, rijk zijnde in

barmhartigheid. En God bevestigt dat Hij deze God is in de doop, met name dan de kinderdoop. Daarin bevestigt God: het gaat van Mij uit. Eer u naar Mij vroeg, terwijl u nooit naar Mij zou gaan vragen, integendeel, Mij altijd wilt ontlopen en ontwijken. Maar Ik ben de God, Die vijanden zoek en tot vrienden maak. Ik geef een nieuwe geest in uw binnenste. Ik geef u een nieuw hart. Ik zal uw hart besnijden. Ongevraagd en ongewenst. Ik doe het omdat Ik het wil. Ik zal..... Ik ben de God Die wedergeboorte geeft. De doop is het bad der wedergeboorte.

En weet u, weet je waar je dat het eerste aan merkt? Zie Joh 1:11-13. Wedergeboorte? Je krijgt Jezus nodig. Je vlucht tot Jezus. Geloof in Hem. Want mijn verstand wordt verlicht en ik zie God zó en zie de zonde zó dat ik Jezus nodig heb. Mijn zicht op God en mijzelf wordt zó scherp gesteld dat ik zonder Jezus niet meer durf te gaan slapen en te leven en te sterven. En ik zie mezelf zo, dat mijn eigendunk eraf gaat. Mijn eer, mijn naam, och, weg ermee. Mijn gemak en genot, och daar gaat het niet om, allemaal vergankelijkheid. En mijn begeerlijkheden zijn zoveel en zo erg dat ze mij verloren laten gaan en dat ze God zo onteren en zo tergen, dat ik ervan af wil. Mijn toren stort in. Mijn toren van eigendunk en goede gedachten van mezelf. Een verbrijzeld en verbroken hart: geen steentje gerechtigheid meer over: niets kan voor God bestaan. Ik krijg Jezus nodig. Hem ga ik zoeken ipv ontlopen, Hem ga ik naartoe ipv vandaan. Hem ga ik aanroepen ipv op afstand houden. Dat is vrucht van wedergeboorte. Vluchten tot Jezus, Die God mij aanbied.

Wedergeboorte blijkt in het komen tot Jezus. Het nodig hebben van Hem. Het vluchten tot Hem. Kent u dat? Bent u wedergeboren? Wedergeboorte en geloven in Jezus: twee zijden van de medaille van Gods genade, van het werk van de Heilige Geest.

Dan moeten we voor twee dingen uitkijken, altijd weer op onze hoede zijn. Aan de ene kant voor de gedachte dat daar heel lang tussen moet zitten. Tussen wedergeboorte en geloof in Christus. Dat je wederomgeboren wordt en dan een hele tijd allerlei gewaarwordingen meemaakt. Allerlei bevindingen en belevingen van spijt en berouw, en wanhoop en moedeloosheid, hele wegen en gangen voordat een mens uiteindelijk tot Jezus komt. En soms lijkt het: hoe langer het duurde hoe echter, hoe later het gebeurde hoe waarachtiger. Maar hoe langer het duurde hoe meer we ons verzet hebben, hoe ongezonder het geestelijk leven was, als het er al was. Vraag het maar aan iemand bij wie het zolang duurde: die zal zeggen: ik schaam me ervoor, ik schaam me voor God, dat ik het zolang zonder Jezus heb willen kunnen doen. Want wedergeboorte van de Geest dringt altijd naar Jezus toe. Zoals het eerste dat een geboren kind doet is: schreeuwen om drinken. Zo is het

eerste dat een wedergeboren kind doet: schreeuwen naar Jezus. En het is niet gezond als het anders is. Maar teken van ons verzet, van ons niet eraan willen. Wedergeboorte dringt naar Jezus toe.

We moeten dus beducht zijn voor een wedergeboorte zonder vluchten tot Jezus. Aan de andere kant moeten we ook enorm uitkijken voor een vluchten naar Jezus zonder wedergeboorte. Voor een geloof in Jezus dat zegt: natuurlijk ben ik gaan geloven. Als je goed nadenkt en je verstand gebruikt, dan kies je toch voor Jezus? Dat ligt toch voor de hand. Natuurlijk geloof ik in Jezus. Dat is een geloof dat niet ontdekt heeft wat jezelf bent en hoe jezelf bent. Want het is juist zo: hoe beter je het begrijpt hoe sterker blijkt: ik wil niet. Begrijpen is niet genoeg, de wil moet veranderd worden. Anders weet ik dat in mijn zonden verloren ga en in Jezus zalig word, en dan kies ik nog voor het eerste. Liever met vastgehouden zonden verloren, dan met bestreden zonden naar de hemel. Zo ben ik. Begrijpen is niet voldoende, natuurlijk wel nodig en met je daar wel voor zorgen. Maar in de consistorie en voor de kerkdienst bidden we om meer: niet alleen om aandacht, en om dat we het begrijpen wat de dominee bedoelt, maar vooral om buigen van de wil, om inwinning voor het Woord, om niet af te wijzen, om wedergeboorte. Geloof zonder wedergeboorte is geen waar geloof. Geloof waar God niet voor nodig was om het te gaan doen, is schijn geloof. En lijdt schipbreuk. Laten we ook uitkijken voor geloof zonder wedergeboorte.

1 het geestelijke, dwz.: de geestelijke lessen.

Wedergeboorte. Waarom moeten wij dat weten? Allereerst om God alle eer te geven. Alle eer dat ik mag geloven, dat ik tot geloof gekomen ben. Dat is zo'n wonder. Want ik vroeg er niet om, in alles verzette ik me ertegen. Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Die ons heeft wedergeboren (I Petrus 1:3). De Heilige Geest is het, Die het geloof in mij werkte door mij een nieuw hart te geven. Nieuw. Totaal tegengesteld aan hoe het van nature is. Helemaal nieuw. En dat omdat Jezus Christus voor mij gestorven is op Golgotha. En dat omdat de Vader mij van eeuwigheid aan Zijn Zoon gegeven heeft. Wedergeboren betekent ook: van boven geboren. Vanuit God, vanuit Christus. Vanuit Zijn welbehagen. Eer aan God. Dat het U behaagt heeft mij tot geloof te brengen. Vanuit Uw verkiezing, en vanuit het offer van de Heere Jezus, de Heilige Geest in mij wedergeboorte te laten werken.

Ten tweede komt het in de Bijbel tegen op de meest bekende plaats in Johannes 3. Tegen Nicodemus. Daar zegt Jezus tegen hem die woorden: Gij moet wederom geboren worden. Die zegt Jezus dan en tegen hem. Tegen een farizeer die dacht het aardig te weten en best goed te doen. Beter dan veel anderen. Die dacht: ik wil tenminste God

dienen en ik doe er mijn best voor. En misschien denken we er dan nog wel bij: als God het nu ook wilde dan was het zo gebeurd, ik wil wel en doe mijn best. En dan zegt Jezus: gij moet wederom geboren worden. Want Nicodemus, en wie weet hoevelen van ons....., was niet met zichzelf aan de grond gekomen, was niet tegen zichzelf opgelopen. Had nooit al zijn eigen doen en laten schade en drek leren achten. Had nooit schipbreuk geleden met zijn bezig zijn en godsdienst. Heere, ik zoek eigenlijk alleen mijzelf en vind me zo veel beter dan anderen. Dan zegt Jezus: gij moet wederom geboren worden. Met alles eraan gaan, en met je toren instorten. Wie nooit een noodschreeuw om Jezus heeft geslaakt, die krijgt te horen: al wat je hebt en doet is waardeloos: gij moet wederom geboren worden. Kijk, dat zegt Jezus niet tegen die bloedvloeiende vrouw die van achter tot Hem kwam, dat zegt Paulus niet op het zendingsveld in Athene. Maar tegen mensen, die zo hoog staan met hun eigen godsdienst zonder ooit schipbreuk geleden te hebben. Tegen u....?

En ten derde, vanuit die belofte van de doop geeft het aan: laat niemand moedeloos zijn. Kijk zorgeloos is een groot gevaar. Blind voor jezelf zijn, niet roepen om Jezus. Maar moedeloos is ook een groot gevaar: zie je wel, ik kom toch nooit tot geloof. Ik zit zo vast aan mijn zonden, ik wil ze niet kwijt. Ik heb nooit zin om te bidden of Bijbel te lezen, en misschien al zo vaak beter geprobeerd of voorgenomen, maar het lukt toch niet. Moedeloos. Ik kom toch niet tot geloof. Ik heb zo weinig zondekennis, ik denk zo weinig aan de eeuwigheid, ik wil God toch niet eren. Dat kan niet voor mij. Of voor mijn geliefde, mijn kind, mijn kleinkind. Maar hoor dan! Wedergeboorte betekent: God geeft geloof aan wie het niet wil. Er hoeft niets aan vooraf te gaan. Geen hoedanigheid, of openheid, of geschiktheid of verlangen van mijn kant. Het kan voor u. Verblind van verstand, afkerig van wil, zondig in begeerten: er is doen aan bij God. Hier is uw Zaligmaker. Er is doen aan voor uzelf, er is doen aan voor kinderen geliefden die er niet van willen horen, die afkerig zijn en onbereikbaar, onaanspreekbaar. God maakt gewillig! Nee, niet moedeloos maar met verwachting van deze God!

Dan is het ook duidelijk dat het geestelijk leven een strijd is. Want er komt een nieuwe wil die verlangt naar God, naar Jezus. Maar de oude wil is niet weg, die natuur is gebleven. En het verstand is verlicht, maar dat kent eb en vloed. En de genegenheden zijn er nog steeds, die zondige genegenheden. Dus dat leven vanuit wedergeboorte, dat geloofsleven is per definitie strijd. Twee willen en nog steeds die zondige genegenheden. Dat is de tweestrijd van Romeinen 7. Ik ben vleselijk verkocht onder zonde, en: het goede dat ik wil doe ik niet, het kwade dat ik niet wil doe ik wel, en ik ellendig mens. Maar ook: ik heb een vermaak Gods in de inwendige wens, en Gode zij

dank Die ons de overwinning geeft in Jezus Christus. Die tweestrijd. Dat is geestelijk leven, dat is geloofsleven als vrucht van wedergeboorte. Kent u het, herkent u het? Daar is groei in en afname, intensivering en verflauwing.

Maar daar boven uit staat: dit leven is eeuwig leven. Zal nooit afsterven. Omdat ik blijf geloven, omdat ik, nee maar omdat het werk van de Heilige Geest is. En wat van God is breekt nooit en sterft nooit af. Wat van de Geest is, op Jezus' kosten en uit Vaders welbehagen, dat verduurt alles. Dat verduurt alle aanslagen en verzoeken en aanvechtingen. Dat is eeuwig. Geestelijk leven is eeuwig leven. Om Hem er eeuwig voor te danken.

Amen